

Notitie

Contactpersoon Niels Jeurink

Datum 9 september 2011

Kenmerk N004-4742584NJE-mfv-V02-NL

Wijziging bestemmingsplan bedrijvenpark A1 - Gevolgen voor natuur

1 Inleiding

Als gevolg van gewijzigde marktomstandigheden kan het oorspronkelijk in het bedrijvenpark A1 geplande areaal kantoren mogelijk niet volledig worden afgezet. Daarop anticiperend is het voorstel ontstaan om -in plaats van een deel van het kantorenareaal- een groter areaal bedrijven mogelijk te maken. Deze bestemmingsplanherziening, die momenteel wordt voorbereid, zou ook gevolgen kunnen hebben voor de natuurwaarden in het plangebied. In deze notitie wordt verkend welke gevolgen van de bestemmingsplanherziening verwacht kunnen worden en welke procedurele gevolgen dat kan hebben.

2 Aanpassingen van het bestemmingsplan

De bestemmingsplanwijziging heeft betrekking op een beperkt deel van het plangebied van het bedrijvenpark A1, met name het noordoostelijke deel, globaal begrensd door de A1, de spoorlijn Deventer - Zutphen en de groenzone die het plangebied in een ongeveer rechte lijn doorsnijdt tussen de duikers van de Dortherbeek onder de A1 in het westen en de spoorlijn in het oosten. Binnen deze begrenzing zijn de volgende wijzigingen voorzien:

- Kantoorareaal wordt verkleind
- Lokale wegeninfrastructuur rond het resterende kantorenareaal wordt aangepast omdat de wijziging ook gevolgen heeft voor de hoeveelheid verkeersbewegingen
- Exacte situering groenzone is enigszins aangepast
- Exacte loop van de verlegde Dortherbeek is enigszins aangepast

Uit het bijbehorende Beeldkwaliteitsplan [Karrenbeld et al., 2011] blijkt voor wat betreft de inrichting van de groene zones in dit deel van het plangebied het volgende:

- Groenzone die bij benadering de rechte lijn vormt tussen de beide bestaande duikers van de Dortherbeek wordt gebruikt voor wadi's, te combineren met een fietspad
- Verlegde Dortherbeek begrenst de 'oostelijke kop', de beoogde zichtlocatie van het nieuwe bedrijvenpark

De bestaande loop van de Dortherbeek maakt in zowel het nieuwe bestemmingsplan als Beeldkwaliteitsplan deel uit van het bedrijvenpark A1, en wel met de bestemming bedrijventerrein, al dan niet met een wijzigingsbevoegdheid voor wijziging in kantoren of de bijbehorende weginfrastructuur. De bestaande Dortherbeek wordt op die plaatsen gedempt.

3 Mogelijke procedurele gevolgen

3.1 Flora- en faunawet

Voor de realisatie en de exploitatie van het bedrijvenpark A1 is door het Ministerie van E, L & I op 21 juni 2011 een ontheffing van de Flora- en faunawet verleend [Ministerie van E, L & I, 2011]. In deze ontheffing wordt ingegaan op de mogelijke effecten die de realisatie van het bedrijvenpark heeft op beschermde soorten, met name Das, Ringslang, Kleine modderkruiper en Rivierdonderpad. Op andere beschermde soorten worden geen effecten verwacht, zodat voor die soorten geen ontheffing is gevraagd. De ontheffing beschrijft welke maatregelen moeten worden getroffen om schade aan de 'instandhouding' van de soorten te voorkomen en in welke volgorde de maatregelen moeten worden genomen.

De waarde van het gedeelte van het plangebied waarop de herziening van het bestemmingsplan betrekking heeft is -kort samengevat- als volgt:

- Ringslang - De Dortherbeek fungeert als zomerhabitat, rustplek en foerageergebied; de Ringslang overwintert niet in het plangebied maar in de oostelijker gelegen spoordijk
- Das - Het grootste deel van het gebied is te beschouwen als secundair voedselgebied, een kleiner deel als primair voedselgebied of als voor dassen ongeschikt foerageergebied [Das & Boom, 2010]. Het verlies aan foerageergebied (uitgegaan is van het volledig verdwijnen van de waarde van dit deel van het plangebied als foerageergebied voor dassen) wordt elders in het bestemmingsplangebied gecompenseerd door optimalisatie van inrichting, beheer en planologische bescherming van de bufferzone [Heinen, 2011-b]. De nu voorgestelde bestemmingsplanherziening heeft daarom *per saldo* geen extra gevolgen voor dassen
- Kleine modderkruiper en Rivierdonderpad - Beide vissoorten zijn in de Dortherbeek aangetroffen; de beek fungeert als vaste rust- en verblijfplaats van de beide vissoorten
- Behalve voor de genoemde soorten hebben de Dortherbeek en de direct langs de beek gelegen gronden ook een functie voor andere diersoorten, waarvan er sommige wel beschermd zijn (althans genoemd in tabel 1 van de Flora- en faunawet), andere niet. Gedacht kan worden aan kleine zoogdieren, dagvlinders en libellen maar ook diverse soorten (vaat)planten

In het bij de ontheffing horende activiteitenplan [Heinen, 2011-a] worden ten aanzien van de bestaande en de verlegde Dortherbeek de volgende werkzaamheden gemeld, die *in deze volgorde* moeten worden uitgevoerd:

- Er wordt een nieuwe loop van de Dortherbeek gegraven
- De nieuw gegraven verlegde Dortherbeek wordt aangetakt op de huidige loop
- Van de bestaande loop wordt een deel lokaal gedempt en wordt een deel heringericht als waterretentiegebied en als moeraszone

Volgens de ontheffing zal door de werkzaamheden meer geschikt leefgebied ontstaan. Een uitsnede van het Activiteitenplan dat deel uitmaakt van de aan de gemeente verleende ontheffing is te vinden in bijlage 1 van deze notitie. In het Activiteitenplan wordt voor wat betreft de Dortherbeek tevens verwezen naar een separaat Inrichtingsplan. In dit Inrichtingsplan [Peterman, 2010] is geen nadere informatie te vinden over het gedeelte van de bestaande waterloop dat zal worden gedempt of juist gehandhaafd.

De aanpassing van de interne wegenstructuur in het gewijzigde bestemmingsplan leidt er ook toe dat een van de ontsluitingswegen langs de beoogde groenzone met de verlegde Dortherbeek komt te liggen. Daardoor neemt de kans toe dat dieren die de groenzone gebruiken de weg kruisen en aangereden worden. Vooral bij amfibieën lijkt de kans daarop vrij groot. Een groter aantal verkeersslachtoffers onder de fauna kan worden voorkomen of in elk geval beperkt door tussen de ontsluitingsweg en de groenzone een fysieke barrière te plaatsen. Mogelijkheden daarvoor zijn -onder meer- een laag, amfibiekerend raster of een lage, van duurzaam hout geproduceerde wand. Beide voorbeelden van barrières hebben een hoogte van ongeveer 0,5 meter.

3.2 Overige procedurele gevolgen

De wijziging van het bestemmingsplan zal niet leiden tot andere (grotere of juist kleinere) effecten op het Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel. Eerder is al geconstateerd dat de (overigens niet significante) effecten op dat gebied alleen worden veroorzaakt door stikstofdepositie [Jeurink en Hoppers, 2010]. De bestemmingsplanwijziging brengt hierin geen verandering.

De omvang van de effecten is nader uitgewerkt in een rapport [Jeurink en Bruinsma, 2011] op basis waarvan inmiddels bij de provincie Gelderland een Nbw-vergunning is aangevraagd.

De wijziging van het bestemmingsplan kan een beperkte afname van de omvang van stikstofdepositie en dus ook een geringe afname van de effecten op het nabije Natura2000-gebied tot gevolg hebben. Dat wordt veroorzaakt door:

- De (overigens geringe) *afname* van de emissies door verkeer van en naar kantoren doordat het kantorenareaal afneemt
- Het feit dat in het luchtkwaliteitsonderzoek is gerekend met *worstcase* aannames, die kunnen leiden tot een overschatting van de werkelijk te verwachten effecten. Bij de berekeningen is er bijvoorbeeld van uit gegaan dat in het gehele areaal bedrijven zouden worden gevestigd, een mogelijkheid die het oorspronkelijke bestemmingsplan bood.

4 Advies

Geconcludeerd kan dan ook worden dat het activiteitenplan (dat zoals aangegeven deel uitmaakt van de ontheffing van de Flora- en faunawet) voor zover dat betrekking heeft op het handhaven van de bestaande Dortherbeek niet in overeenstemming is met de inrichtingsplannen voor het bedrijvenpark, zoals vastgelegd in het bestemmingsplan en het beeldkwaliteitsplan. Onze verwachting is echter dat de waarde voor fauna door de nieuwe inrichting zal toenemen. Argumenten daarvoor zijn dat de nieuwe beekloop natuurvriendelijk wordt ingericht en beduidend langer is dan de bestaande loop én dat de bestaande loop voor fauna van water en oevers geen optimale inrichting heeft.

Ook in de situatie waarin een veel groter deel van de bestaande watergang wordt gedempt zal de natuurwaarde in de nieuwe situatie *per saldo* nog toenemen. We denken daarom dat in dit geval volstaan kan worden met een melding aan Dienst Regelingen, waarin melding wordt gemaakt van de bestemmingsplanwijziging en tevens nader wordt ingegaan op de gevolgen voor de bestaande watergang.

In het gewijzigde bestemmingsplan wordt de interne wegenstructuur enigszins aangepast. Om de kans op aanrijdingen van vooral amfibieën te beperken adviseren wij een fysieke barrière aan te brengen tussen de ontsluitingsweg en de groenzone langs de verlegde Dortherbeek. De barrière kan worden vormgegeven als een ongeveer 50 cm hoog, amfibiekerend raster of een lage houten wand met een vergelijkbare hoogte.

5 Literatuur

[Das & Boom, 2010]

Plan van aanpak compensatie das in verband met aanleg bedrijvenpark A1 Deventer. Verslag opgesteld door Stichting Das&Boom opvang en advies in opdracht van de gemeente Deventer. Beek-Ubbergen, september 2010.

[Heinen, M.A., 2011-a]

Activiteitenplan 'Bedrijvenpark A1, Deventer'. Notitie EcoGroen in opdracht van gemeente Deventer.

[Heinen, M.A., 2011-b]

Inrichting bufferzone voor de Das. Notitie EcoGroen in opdracht van gemeente Deventer.

[Jeurink, N. en L. Bruinsma, 2011]

Bedrijvenpark A1, effecten van stikstofdepositie op het Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel. Tauw-rapport R002-4742584NJE-mfv-V02-NL d.d. 11 juli 2011.

[Jeurink, N. en E. Hoppers, 2010]

Effecten bedrijvenpark A1 op natuur. Tauw-rapport R001-4742584NJE-mfv-V03-NL d.d. 7 december 2010.

[Karrenbeld, ing. M. M.sc., ing. J.G.H. van Loon AvB en ing. S. Kamerling, 2011]

Ontwerp Beeldkwaliteitsplan Bedrijvenpark A1. Samenstelling Arcadis in opdracht van gemeente Deventer.

[Ministerie van E, L & I, 2011]

Toekenning ontheffing Ruimtelijke ingrepen. Ontheffing van de Flora- en Faunawet voor de oprichting en de exploitatie van het bedrijvenpark A1 te Deventer. Brief Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie d.d. 21 juni 2011, kenmerk FF/75C/2011/0104.toek.avk.

[Peterman, P.A.M., 2010]

Inrichtings- en beheerplan Dortherbeek - traject bedrijvenpark-, inrichting van een natuurzone bij de verlegging van de bestaande beekloop

Kenmerk N004-4742584NJE-mfv-V02-NL

Bijlage 1

Uitsnede uit Activiteitenplan Flora- en faunawet

Hieronder is een (ongewijzigde) uitsnede opgenomen van het Activiteitenplan [Heinen, 2011] dat deel uitmaakt van de aan de gemeente Deventer verleende ontheffing van de Flora- en Faunawet.

Ringslang

Voorafgaande aan de herinrichting van de Dortherbeek in de periode september-november en eventueel nogmaals in februari wordt de beek ter plaatse van de werkzaamheden opgeschoond en worden de oevers gemaaid. Hiermee wordt voorkomen dat Ringslang zich in kwetsbare perioden vestigt of zich voortplant. Tijdelijk wordt zo een deel van de beek voor deze soort als leefgebied ongeschikt. Door één kant op te werken (van oost naar west) kunnen de meeste dieren een veilig heenkomen zoeken in de delen van de beek waar niet gewerkt wordt.

Vervolgens worden onderstaande maatregelen genomen:

- Het natuurvriendelijk inrichten van de Dortherbeek met aanleg van natuurvriendelijke oevers, poelen en natte laagten
- Tijdens het deels verleggen en maken van een nieuwe beekloop zal ecologische begeleiding aanwezig zijn. Indien exemplaren worden aangetroffen worden deze voor korte tijd opgevangen en op een voor de soort geschikte veilige plaats in de omgeving weer uitgezet
- Graafwerkzaamheden worden gefaseerd uitgevoerd. Er wordt eerst op het land gegraven en als laatste wordt aangetakt aan de beek
- Het op een later tijdstip bouwen van een tunnelbak gebeurt in een bouwkuip. Dit is afhankelijk van de uitvoeringswijze van de aannemer, maar logischerwijs is er eigenlijk geen andere oplossing. De bronnering zal weinig invloed hebben op de omgeving. Het waterschap heeft aangegeven dat het bronneringswater geloosd kan worden op de Dortherbeek
- De werkzaamheden vinden plaats/worden begonnen buiten de kwetsbare periode van Ringslang
- De werkzaamheden worden vastgelegd in een ecologisch werkprotocol en begeleid door een ter zake deskundige

Rivierdonderpad en Kleine modderkruiper

Voorafgaande aan de herinrichting van de Dortherbeek wordt in de periode september-november en eventueel nogmaals in februari de beek ter plaatse van de werkzaamheden opgeschoond, waardoor wordt voorkomen dat Rivierdonderpad en Kleine modderkruiper zich hier in kwetsbare perioden (maart t/m augustus) vestigen of zich voortplanten of tijdens de winterrustperiode (december-maart) worden verstoord. Tijdelijk wordt de beek op het traject binnen het plangebied voor deze soorten als leefgebied ongeschikt. Vervolgens worden onderstaande maatregelen genomen:

- De nieuwe beekloop wordt gegraven en aangetakt alvorens de oude beekloop ter hoogte van de tunnelbak gedempt wordt

-
- Voor aanvang van het leegpompen wordt de huidige beekloop afgedamd aan de boven- en benedenstroomse kant, middels gronddammen in de beekloop
 - Vervolgens wordt de beek leeggepompt met behulp van 'visvriendelijke' pomp (vijzelpomp of standaard pomp voorzien van viskorf). Door het leegpompen van de beek komen de vissen in het laagste deel van de beekloop bij de pomp terecht. Deze worden door een ter zake deskundige overgezet naar het te handhaven deel van de beek
 - Vooraf aan het daadwerkelijk gedeeltelijk dempen van de beek wordt het baggerrestant met de bak van de kraan vooruit geduwd richting het benedenstroomse einde van het te dempen beektraject. De hierin aanwezige vissen worden ook door de ter zake deskundige overgezet naar de te handhaven deel van de Dortherbeek
 - Nadat al het water uit de beek is verwijderd en er geen vis in het laatste restant van de bagger is aangetroffen, wordt de beek ter hoogte van de geplande tunnelbak met zand gedempt
 - Een deel van de bestaande beekloop wordt gehandhaafd en wordt grotendeels als waterretentiegebied en moerassige zone ingericht. Middels duikers blijft dit deel wel in verbinding staan met de Dortherbeek

Dortherbeek

De Dortherbeek wordt tijdens de eerste fase deels verlegd. Over de gehele lengte krijgt de beek natuurvriendelijke oevers, meanders en worden er poelen aangelegd. De huidige loop blijft bestaan en wordt grotendeels als waterretentiegebied en moerassige zone ingericht. Middels duikers blijft dit deel wel in verbinding staan met de Dortherbeek. Enkel ter hoogte van de aansluiting van de nieuwe oostelijke verbindingsweg wordt de beek voor een klein deel gedempt. Eronder komt een tunnelbak, waarmee de aansluiting onder het spoor door gaat. Na het spoor komt de weg weer boven maaiveld en gaat via een brug de verlegde Dortherbeek over. Voor een overzicht van de werkzaamheden aan de Dortherbeek wordt verwezen naar het inrichtingsplan (separate bijlage).